

Instruks 4 Tilskud til Midlertidig ekstensivering

**Instruks for gennemførelse af kontrolbesøg hos ansøgere
med arealordninger 2026**

Juni 2026, version 1

Dokumentinfo:

Dokumenttype:	Instruks, kontrolinstruks
Klassifikation:	Arbejdsbrug
Dataejer:	VIMOE
Forfattere:	JULTOG, DAVJEP
Godkender(e):	KAKJ
Ikrafttrædelsesdato:	22-05-2026
Dato for næste revision:	20-03-2027

Revisionshistorik:

Dato	Noter	Forfatter(e)	Godkendelse
30-03-2026	Instruks i høring ved ordningsgrupper	JULTOG/DAVJEP	KAKJ
11-05-2026	Instruks til godkendelse ved Team Kontrolkoordinering og Support	JULTOG/DAVJEP	KAKJ
22-05-2026	Godkendt af Team Kontrolkoordinering og Support	JULTOG/DAVJEP	KAKJ

Redaktion: Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Tekst: Enhed Kontrolkoordinering, Team Kontrolkoordinering og support

Foto: Sara Lindholt

Workzone nr.: 26-13-000003

ISBN: 97887-85311-50-4

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning.....	5
1.1	Kontrol.....	5
1.2	Kontrolårsagernes betydning.....	5
2.	Mangler i ansøgningen.....	6
2.1	Rådighed.....	6
2.2	Svig og omgåelse.....	6
2.3	Mindste areal for marker.....	6
3.	Ikke-tilskudsberettigede arealer.....	6
	MIDLERTIDIG EKSTENSIVERING.....	8
4.	Brak til midlertidig ekstensivering.....	9
4.1	Blomster- og bestøverbrak.....	9
	Aktivitetskrav – Blomster- og bestøverbrak.....	9
	Plantesammensætning – Blomsterbrak.....	10
	Plantesammensætning - Bestøverbrak.....	10
4.2	Slåningsbrak.....	12
	Aktivitetskrav.....	12
	Plantedække.....	12
4.3	Forbud på blomster-, bestøver- og slåningsbrak.....	13
	Forbud mod produktion – afgrøde, afgræsning og slæt.....	13
	Forbudsperioden mod slåning.....	13
	Forbud mod tilførsel af gødning.....	14
	Forbud mod brug af jordforbedringsmidler.....	14
	Forbud mod brug af pesticider.....	14
	Forbud mod oplagring/opbevaring.....	15
5.	Småbiotoper til midlertidig ekstensivering.....	15
5.1	Krav til indtegning.....	15
5.2	Krav til størrelse.....	16
5.3	Ikke-tilskudsberettigede arealer og småbiotoper.....	17
5.4	Forbud.....	17
	Forbud mod produktion – afgrøder, afgræsning, slæt og afpudsning.....	17
	Forbud mod jordforbedringsmidler.....	18
	Forbud mod brug af pesticider.....	18
	Forbud mod gødskning.....	18
	Forbud mod opbevaring.....	18
6.	Solceller.....	19
GLM 10	.....	20
7.	Opfyldelse af GLM 10.....	21
8.	Sammenhæng mellem GLM 10 og midlertidig ekstensivering.....	21
8.1	Erstatningsarealer til GLM 10.....	22
	Udpegning af erstatningsarealer til GLM 10.....	22
	Oprettelse af erstatningsarealer til GLM 10.....	23
9.	Markkrat.....	23
	Krav til størrelse.....	23
	Krav til bredde.....	24
	Krav til placering.....	24
	Dække af træer og buske.....	24
	Afgræsning af markkrat.....	24
	Forbud mod produktion.....	24
10.	GLM-landskabslementer.....	25
	Størrelse.....	25

Placering	25
GLM-landskabselementet er fjernet	25
Afgræsning af GLM-fortidsminder	25
11. 3-metersbræmmer til GLM 10	26
Aktivitetskrav	26
Krav om beliggenhed	26
11.1 Forbud	26
Forbud mod produktion – afgrøder og afgræsning	26
Jordbehandlet	27
Forbud mod gødskning	27
12. Brak til GLM 10	27
12.1 Blomster- og bestøverbrak	27
Aktivitetskrav – Blomster- og bestøverbrak	27
Plantesammensætning – Blomsterbrak	28
Plantesammensætning - Bestøverbrak	29
12.2 Slåningsbrak	30
Aktivitetskrav	30
Plantedække	30
12.3 Forbud på blomster-, bestøver- og slåningsbrak	30
Forbud mod produktion – afgrøde, afgræsning og slæt	31
Forbudsperioden mod slåning	31
Forbud mod tilførsel af gødning	32
Forbud mod brug af jordforbedringsmidler	32
Forbud mod brug af pesticider	32
Forbud mod oplagring/opbevaring	32
13. Småbiotoper til GLM 10	33
13.1 Krav til indtegning	33
13.2 Krav til placering og størrelse	33
13.3 Ikke-tilskudsberettigede arealer og småbiotoper	35
13.4 Forbud	35
Forbud mod produktion – afgrøder, afgræsning, slæt og afpudsning	35
Forbud mod jordforbedringsmidler	36
Forbud mod brug af pesticider	36
Forbud mod gødskning	36
Forbud mod opbevaring	36
14. Solceller	36
15. Retsgrundlag	38
Bilag 1. Særlige planteartsliste for bestøverbrak	39

1. Indledning

Kontrolårsag d Kontrolårsag 8

Bio-ordningen midlertidig ekstensivering er en etårig bio-ordning. Ordningen efterfølger bio-ordningen biodiversitet og bæredygtighed som udgår i 2026.

Formålet med bio-ordningen midlertidig ekstensivering er, at understøtte mulighed for udvikling af ny natur og nye levesteder for dyr og planter på dyrkede landbrugsarealer. Ordningen skal desuden understøtte midlertidig udtagning af landbrugsarealer fra produktion på jorde med højt kulstofindhold og i arealer med vådområdepotentiale.

På arealer søgt til bio-ordningen midlertidig ekstensivering skal ansøger anlægge ikke-produktive elementer og arealer, som slåningsbrak, blomsterbrak, bestøverbrak og småbiotoper, til at opfylde forpligtelserne i ordningen.

1.1 Kontrol

Det er et kriterie, at ansøger lever op til eller er undtaget fra GLM 10-kravet for at kunne søge og få tilskud til midlertidig ekstensivering. Ansøger kan opfylde GLM 10 ved at udlægge mindst 4 pct ikke-produktive arealer/elementer på bedriftens omdriftsarealer, eller være undtaget fra GLM 10-kravet, hvis ansøger har mere end 75 pct permanent græs eller andet grøntfoder. GLM 10-kravet skal derfor altid kontrolleres, hvis der er kontrol af midlertidig ekstensivering, medmindre ansøger er undtaget fra kravet.

Der kan kun søges tilskud under bio-ordningen midlertidig ekstensivering til de ikke-produktive elementer, der ligger **ud over** de obligatoriske 4 pct ikke-produktive arealer/elementer under GLM 10.

Følgende ikke-produktive arealer/elementer kan bruges til opfyldelse af hhv. midlertidig ekstensivering, GLM 10 og grundbetaling:

Tabel 11.1 Oversigt over ikke-produktive elementer og hvilke ordninger de kan indgå i.

Element	Kontrolårsag	Hel mark/element på mark	Midlertidig ekstensivering	GLM 10	Grundbetaling
Slåningsbrak	b	Hel mark	Ja	Ja	Ja
Brak –blomster/bestøver	h	Hel mark	Ja	Ja	Ja
Småbiotoper	j	Element på mark	Ja	Ja	Ja
Markkrat (GLM 10)	j	Element på mark	Nej	Ja	Ja
3 m bræmmer	j	Element på mark	Nej	Ja	Ja
GLM-landskabselementer	j	Element på mark	Nej	Ja	Ja

1.2 Kontrolårsagernes betydning

Kontrolårsag d – Midlertidig ekstensivering

En sag med kontrolårsag ”d” under ”Skal kontrolleres” i kontrolgrundlaget, skal du kontrollere for midlertidig ekstensivering.

Under ”Følgende marker skal kontrolleres” i kontrolgrundlaget vil kontrolårsag ”d” altid optræde samtidig med en anden kontrolårsag, der angiver hvilket element eller afgrøde, der er anmeldt med midlertidig ekstensivering og skal kontrolleres. Se oversigt over mulige elementer/arealer i tabel 11.1 i afsnit 2.1.

Kontrolårsag 8 – GLM 10

En sag med kontrolårsag ”8” under ”Skal kontrolleres” i kontrolgrundlaget, skal du kontrollere for GLM10.

Under ”Følgende marker skal kontrolleres” i kontrolgrundlaget vil kontrolårsag ”8” altid optræde samtidig med en anden kontrolårsag, der angiver hvilket element, der er anmeldt til GLM 10 og skal kontrolleres. Se oversigt over mulige elementer i tabel 11.1 i afsnit 2.1.

Kontrolårsag 8 og d på samme mark

Hvis en mark både har kontrolårsag ”d” og ”8”, betyder det, at der både er elementer indberettet til midlertidig ekstensivering og GLM 10 på marken. Dog aldrig med overlap”.

2. Mangler i ansøgningen

2.1 Rådighed

Som udgangspunkt bliver rådighed kontrolleret administrativt. Du skal kontrollere for rådighed, hvis det fremgår af kontrolgrundlaget, eller hvis der opstår tvivl om rådigheden i forbindelse med kontrollen. Se Instruks 2 kapitel 7.

2.2 Svig og omgåelse

I forbindelse med kontrolbesøg kan du støde på ting, der tyder på, at en ansøger bevidst forsøger at få udbetalt tilskud, ansøger ikke er berettiget til.

Det er vigtigt at registrere mistanke om svig, så der kan følges op på mistanken ved en særskilt undersøgelse. Læs mere om svig og omgåelse i Instruks 1 afsnit 2.10.

Du må ikke oplyse ansøger om, at der er mistanke om svig.

2.3 Mindste areal for marker

For at få tilskud til ordningen skal ansøger have mindst 0,3 ha til midlertidig ekstensivering på bedriften. Kommer ansøger som følge af kontrollen under 0,3 ha underkendes alle arealer til ordningen. De enkelte arealer skal være mindst 0,01 ha. Læs mere i instruks 2, kap. 5.

3. Ikke-tilskudsberettigede arealer

Der er en række elementer og arealer, der ikke lever op til definitionerne af tilskudsberettigede arealer. De er derved ikke berettigede til grundbetaling eller bio-ordninger.

VIGTIGT:

Hvis du anvender observationer til ikke-tilskudsberettigede arealer fra Instruks 2, kapitel 3 på en småbiotop til midlertidig ekstensivering eller GLM 10, skal du lave en dobbeltobservation for at underkende småbiotopen.

Du skal udover den relevante observation fra Instruks 2, kapitel 3 vælge én af følgende observationer i IMK:

- Midlertidig ekstensivering småbiotop underkendt (5.10.18)
- GLM 10 småbiotop underkendt (5.10.17)

Konstaterer du følgende, kan der være tale om ikke-tilskudsberettigede arealer afhængigt af de nærmere omstændigheder:

- Menneskeskabte konstruktioner
- Arealer anvendt til anden aktivitet end landbrug, herunder opbevaring
- Ikke-tilskudsberettigede afgrøder og manglende plantedække
- Arealer under vand eller med vandforekomster
- Træer og skov
- Naturarealer uden landbrugsaktivitet
- Eksproprierede arealer

Listen er ikke udtømmende, og der kan være undtagelser. Læs mere i Instruks 2, kapitel 3 for en uddybende beskrivelse samt om kontrol af ikke-tilskudsberettigede arealer.

Ikke tilladt aktivitet

Er der sket en ikke tilladt aktivitet på et ikke-produktivt arealer efter den 25. oktober, skal du underkende arealet til midlertidig ekstensivering eller GLM 10. Arealet vil stadigvæk være tilskudsberettiget til grundbetaling, hvis aktiviteten først har fundet sted efter den 25. oktober. Du skal vælge følgende observation i IMK:

- Ikke tilladt aktivitet på ikke-produktive arealer (3.3.5)

Skriv en bemærkning om hvad du har konstateret.

MIDLERTIDIG EKSTENSIVERING

4. Brak til midlertidig ekstensivering

Kontrolårsag h, kombineret med d

Kontrolårsag b, kombineret med d

Braklagte arealer er landbrugsarealer i omdrift, der i en periode tages ud af den landbrugsmæssige produktion. Braklagte arealer indberettet til midlertidig ekstensivering må ikke bruges produktionsmæssigt hele kalenderåret.

Kontrol via satellit

Følgende aktivitetskrav og forbud på brakarealer bliver monitoreret og indgår i den satellitbaserede kontrol:

- Forbud mod jordbehandling af slånings-, blomster- og bestøverbrak efter d. 30. april
- Forbud mod slåning af slånings-, blomster- og bestøverbrak i perioden 1. maj til og med 31. juli
- Aktivitetskravet på slåningsbrak i perioden 1. april til og med 25. oktober

Selvom disse forhold kontrolleres via satellit skal du altid lave observationer, hvis du konstaterer ved kontrol på stedet, at disse forbud er overtrådt eller aktivitetskravet ikke er opfyldt.

4.1 Blomster- og bestøverbrak

Kontrolårsag h, kombineret med d

Marken har én af følgende afgrødekoder:

- 324, Blomsterbrak
- 342, Bestøverbrak

Aktivitetskrav – Blomster- og bestøverbrak

Aktivitetskravet på blomster- og bestøverbrak opfyldes ved mekanisk jordbehandling og etablering af en blomsterblanding senest den 30. april i første ansøgningsår. I de efterfølgende år er der ikke krav om jordbehandling og etablering, hvis der forsat søges til blomster- eller bestøverbrak, men det er tilladt.

Hvis du konstaterer, at marken med enten blomster- eller bestøverbrak er etableret efter 30. april 2026, skal du:

- 1) Vælg én af følgende observationer i IMK:
  - Blomsterbrak sået efter etableringsfristen (5.1.3)
  - Bestøverbrak sået efter etableringsfristen (5.1.4)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, f.eks. afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter" eller græs eller andet grøntfoder.

Konstaterer du, at der er jordbehandlet i indeværende år, men der ikke er sået en blomsterblanding til blomster- eller bestøverbrak, eller at arealet er tilsået med en produktionsafgrøde, skal du underkende det ved at:

- 1) Vælg én af følgende observationer i IMK:
  - Brak ikke etableret (5.1.5)
  - Arealet er jordbearbejdet og tilsået med en almindelig produktionsafgrøde (5.2.6)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde f.eks. græs eller afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter", eller bar jord.

Bemærk, at hvis der er jordbearbejdet i indeværende år er aktivitetskravet under grundbetaling opfyldt. Marken skal derfor ikke til efterkontrol.

Konstaterer du, at arealet ikke er jordbehandlet i indeværende år og der ikke er udsået en blomsterblanding, samt at øvrige krav til slåningsbrak er opfyldt, skal du:

1) Vælg følgende 0-observation i IMK:

- Slåningsbrak tilføjet - Blomster- eller bestøverbrak ikke etableret (5.1.6)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til slåningsbrak, 310.

Det gælder for brakarealer, som for alle omdriftsarealer, at de skal være dyrkbare i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober. Hvis et brakareal ikke er dyrkbart i denne periode, skal du underkende arealet med følgende observation i IMK:

- Arealet er ikke dyrkbart i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober (5.1.2)

Bemærk, at ovenstående observation også slår igennem på grundbetaling. Du skal huske at udvide kontrollen til at omfatte grundbetaling på fanen "Rekvireret kontrol" i kontrolopgaven.

Plantesammensætning – Blomsterbrak

Plantesammensætningen skal opfylde følgende krav for at blive betragtet som blomsterbrak:

- Plantesammensætningen skal bestå af mindst to forskellige frø- og nektarproducerende plantearter pr. m²
- Det er valgfrit, hvilke frø- og nektarproducerende plantearter der udsås
- Korn, græs, og majs må gerne indgå i blomsterblandingen, men tæller ikke med som én af de to plantearter, da de ikke er nektarproducerende.
- Naturligt fremvoksende arter, der er frø- og nektarproducerende, kan indgå i kravet om to arter pr. m²

Konstaterer du, at plantesammensætningen ikke består af en blanding, som opfylder kravet til blomsterbrak, skal du ved valg af observation skelne mellem om arealet er jordbehandlet i indeværende år eller ej.

Hvis der er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantesammensætning ikke er opfyldt, skal du underkende arealet ved at:

1) Vælg én af følgende observationer i IMK:

- Blomster- eller bestøverbrak består af korn, raps eller majs i renbestand (5.4.4)
- Blomster- eller bestøverbrak består af en blanding udelukkende af korn, raps eller majs (5.4.5)
- Blomsterbrak består ikke af mindst 2 forskellige frø- og nektarproducerende plantearter pr. m² (5.4.6)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, f.eks. afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter".

Hvis der ikke er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantesammensætning ikke er opfyldt, men arealet kan opfylde kravene til slåningsbrak, skal du:

1) Vælg følgende 0-observation i IMK:

- Slåningsbrak tilføjet - Blomsterbrak består ikke af mindst 2 forskellige frø- og nektarproducerende plantearter pr. m² (5.4.12)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til slåningsbrak, 310.

Plantesammensætning - Bestøverbrak

Plantesammensætningen skal opfylde følgende krav for at blive betragtet som bestøverbrak:

- Plantesammensætningen skal bestå af mindst tre forskellige pollen- og nektarproducerende plantearter pr. m²
- For at plantearter kan betragtes som pollen- og nektarproducerende plantearter til bestøverbrak, skal arterne fremgå af den særlige plantearterliste for bestøverbrak, se Bilag 1
- Korn, græs, og majs må gerne indgå i blomsterblandingen, men tæller ikke med som én af de tre plantearter, da de ikke er nektarproducerende.
- Naturligt fremvoksende arter, der er pollen- og nektarproducerende, kan indgå i kravet om tre arter pr. m²

Konstaterer du, at plantesammensætningen ikke består af en blanding, som opfylder kravet til bestøverbrak, skal du ved valg af observation skelne mellem om arealet er jordbehandlet i indeværende år eller ej.

Hvis der er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantesammensætning ikke er opfyldt, skal du:

- 1) Vælg én af følgende underkendende observationer i IMK:
  - Blomster- eller bestøverbrak består af korn, raps eller majs i renbestand (5.4.4)
  - Blomster- eller bestøverbrak består af en blanding udelukkende af korn, raps eller majs (5.4.5)
  - Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.8)

Eller vælg følgende 0-observation, hvis kravene til blomsterbrak, som beskrevet i denne instruks, er opfyldt:

- Blomsterbrak tilføjet - Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.15)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, f.eks. afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter".

Hvis der ikke er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantesammensætning ikke er opfyldt, men arealet kan opfylde kravene til enten blomster- eller slåningsbrak, skal du:

- 1) Vælg én af følgende 0-observationer i IMK:
  - Blomsterbrak tilføjet - Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.15)
  - Slåningsbrak tilføjet - Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.14)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde blomsterbrak, 324 eller slåningsbrak, 310.

Plantedække – Blomster- og bestøverbrak

Det er et krav at den udsåede blomsterblanding skal udgøre mindst 50 pct af plantedækket på arealet.

Plantedækket til blomster- eller bestøverbrak skal bestå af en plantesammensætning, som beskrevet ovenover i afsnittene "Blomsterbrak – Plantesammensætning" eller "Bestøverbrak – Plantesammensætning".

Konstaterer du, at kravet om at 50 pct af plantedækket skal bestå af plantearter der kan godkendes til blomster- eller bestøverbrak, ikke er opfyldt, skal du ved valg af observation skelne mellem om arealet er jordbehandlet i indeværende år eller ej.

Hvis der er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantedækket ikke er opfyldt, skal du underkende arealet ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Mindst 50 pct af plantedækket udgøres ikke af godkendte plantearter til blomster- eller bestøverbrak (5.4.9)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde f.eks. græs.

Hvis der ikke er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantedækket ikke er opfyldt, men arealet kan opfylde kravene til slåningsbrak, skal du:

- 1) Vælg følgende 0-observation i IMK:

- Slåningsbrak tilføjet - Mindst 50 pct af plantedækket udgøres ikke af godkendte plantearter til blomster- eller bestøverbrak (5.4.13)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til slåningsbrak, 310.

4.2 Slåningsbrak

Kontrolårsag b, kombineret med d

Marken har følgende afgrødekode:

- 310, Brak, slåning

Aktivitetskrav

Aktivitetskravet på slåningsbrak opfyldes ved afpudsning i perioden 1. april til og med 30. april eller fra 1. august til og med 25. oktober. Aktivitetskravet på slåningsbrak monitoreres og du skal derfor ikke direkte kontrollere opfyldelse af aktivitetskravet, men forbuddet mod at fjerne plantematerialet fra marken efter slåning.

Konstaterer du, at aktivitetskravet er opfyldt og plantematerialet er fjernet fra marken, skal du underkende arealet til midlertidig ekstensivering. Bemærk, det er tilladt at opstakke plantematerialet på marken.

- 1) Vælg følgende underkendende observation i IMK:
- Der er taget slæt på arealet (5.2.4)
- 2) Ændre afgrødekode til det konstaterede (f.eks. græs)

OBS: Er du på kontrol før 25. okt. og aktivitetskravet ikke er opfyldt, skal du sætte marken til efterkontrol, for at kontrollere, at plantematerialet ikke fjernes efter slåning.

Kontrol efter 25. oktober:

Er du på kontrol efter 25. oktober og marken ikke har været afpudset i perioden 1. april til og med 30. april eller i perioden 1. august til og med 25. oktober, skal du bruge følgende observation i IMK, der underkender arealet:

- Ikke slået mindst én gang i perioden fra 1. april til og med 30. april eller fra 1. august til og med 25. oktober (5.1.1)

Bemærk, at ovenstående observation også slår igennem på grundbetaling. Husk at udvide kontrollen til at omfatte grundbetaling på fanen "Rekvireret kontrol" i kontrolopgaven.

Det gælder for brakarealer som for alle omdriftsarealer, at de skal være dyrkbare i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober. Hvis aktivitetskravet for brakarealet er opfyldt, skal du betragte brakarealet som dyrkbart.

Hvis et brakareal ikke er dyrkbart i denne periode, skal du underkende det med følgende observation i IMK:

- Arealet er ikke dyrkbart i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober (5.1.2)

Plantedække

Plantedækket på slåningsbrak kan bestå af græs, urter eller stubbe fra sidste års afgrøde. Marker der er tilsået med vintersæd i efteråret 2025, kan anmeldes som slåningsbrak under forudsætning, at de ikke fremstår som et produktionsareal. Arealet skal opfylde betingelserne for slåningsbrak i hele kalenderåret.

Konstaterer du, at plantedækket består af en blomsterblanding, der er etableret i indeværende år med mekanisk jordbehandling og opfylder kravene til blomsterbrak, skal du:

- 1) Vælg følgende o-observation i IMK:
- Blomsterbrak tilføjet - Slåningsbrak er jordbearbejdet og isået en blomsterblanding (5.4.16)

- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til blomsterbrak, 324.

4.3 Forbud på blomster-, bestøver- og slåningsbrak

Forbud mod produktion – afgrøde, afgræsning og slæt

Arealer indberettet med brak under midlertidig ekstensivering må ikke anvendes til produktion i hele kalenderåret.

Konstaterer du på kontrollen, at et areal indberettet med brak er tilsået med en almindelig produktionsafgrøde, skal du:

- 1) Vælg følgende underkendende observation i IMK:
  - Arealet er jordbearbejdet og tilsået med en almindelig produktionsafgrøde (5.2.6)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde.

Husk, at tjek regler for jordbehandling af brakarealer søgt til grundbetaling i instruks 3.

Konstaterer du, at brakarealet er afgræsset, skal du:

- 1) Vælg følgende underkendende observation i IMK:
  - Arealet er afgræsset (5.2.3)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, græs.

Konstaterer du, at der er taget slæt på brakarealet, skal du:

- 1) Vælg følgende underkendende observationer i IMK:
  - Der er taget slæt på arealet (5.2.4)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, græs.

Med slæt menes der, at plantematerialet er fjernet fra arealet. Bemærk, det er tilladt at opstakke plantematerialet på marken, men det må ikke wrappes.

Forbudsperioden mod slåning

Der er forbud mod slåning af braklagte arealer i perioden 1. maj til og med 31. juli. I forbudsperioden må ansøger heller ikke slå kortholdte striber (harestriber) eller rekreative gangstier på slåning-, blomster- eller bestøverbrak.

Bemærk, at det er tilladt selektivt at slå brakarealer i forbudsperioden, hvis:

- Der er risiko for krydsbestøvning mellem arealerne og marker med frøafgrøder inden for de afstande, som er fastsat i certificeringsreglerne¹.
- Der er behov for at bekæmpe flyvehavre.
  - Bekæmpelse af flyvehavre er et krav ifølge anden lovgivning², og plantematerialet skal fjernes fra arealet. Hvis der er slået flyvehavre, men det ikke er fjernet fra arealet, se Instruks 2, kapitel 9.
- Der er behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo.
  - Plantematerialet fra kæmpebjørneklo må kun fjernes fra arealet i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan.

Hvis plantemateriale fra kæmpebjørneklo er blevet fjernet fra arealet og der ikke foreligger en indsatsplan fra kommunen, skal du:

---

¹ Bekendtgørelse nr. 1345 af 2. december 2024 om markfrø, bilag 3

² Bekendtgørelse nr. 730 af 29. maj 2020 om flyvehavre

1) Vælg følgende underkendende observation i IMK:

- Der er taget slæt på arealet (5.2.4)

2) Ændre afgrødekodet til det konstaterede (f.eks. græs)

Hvis du konstaterer, at et brakareal er slået i forbudsperioden og der ikke er tale om selektiv slåning af arter beskrevet herover, skal du:

1) Vælg følgende underkendende observation i IMK:

- Arealet er slået i perioden 1. maj til 31. juli (5.4.2)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde (f.eks. græs)

Forbud mod tilførsel af gødning

Der må ikke tilføres gødning på et brakareal under midlertidig ekstensivering. Er arealet tilført gødning, skal du underkende arealet ved at:

1) Vælg følgende observation i IMK:

- Arealet er gødet (5.2.5)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde

Forbud mod brug af jordforbedringsmidler

Der er forbud mod anvendelse af jordforbedringsmidler, som for eksempel kalk på braklagte arealer under midlertidig ekstensivering.

Hvis der er anvendt jordforbedringsmidler skal du underkende arealet til midlertidig ekstensivering ved at:

1) Vælg følgende observation i IMK:

- Jordforbedringsmidler anvendt (5.4.3)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede (f.eks. græs)

Forbud mod brug af pesticider

Der er forbud mod anvendelse af pesticider på braklagte arealer under midlertidig ekstensivering.

Bemærk, at det er tilladt selektivt at anvende pesticider på brakarealer i hele kalenderåret, hvis:

- Der er behov for at bekæmpe flyvehavre.
- Der er behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo.
  - Kæmpebjørneklo må dog kun bekæmpes med pesticider i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan.

Hvis du konstaterer, at der er anvendt pesticider på et brakareal i strid med forbuddet, skal du underkende arealet til midlertidig ekstensivering ved at:

1) Vælg følgende observation i IMK:

- Pesticider anvendt (5.4.10)

2) Ændre afgrødekoden til den konstaterede, for eksempel korn eller bar jord.

Hvis der foreligger en kommunal indsatsplan, der gør, at du kan godkende arealet, skal ansøger fremvise denne.

Forbud mod oplagring/opbevaring

Der må ikke være opbevaring på brakarealer, heller ikke af landbrugsprodukter som for eksempel halmballer, ensilagestakke eller jordforbedringsmidler (for eksempel kalk).

Konstaterer du, at der er oplagring/opbevaring på et brakareal, skal du underkende den del af arealet, hvor oplagringen/opbevaringen finder sted ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Opbevaring på brakareal (5.4.7)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til græs, omdrift.

Skriv bemærkning til observationen, hvad der er opbevaret på marken.

Ændrer du afgrøden til græs, skal du kontrollere om opbevaring er en overtrædelse på grundbetaling. Læs i instruks 2, afsnit 3.3.

5. Småbiotoper til midlertidig ekstensivering

Kontrolårsag j, kombineret med d

En småbiotop er et område på et tilskudsberettiget landbrugsareal, som ansøger holder uden en landbrugsaktivitet hele året.

Plantedækket på en småbiotop kan bestå af sidste års afgrøder, der er blevet liggende, være en tidligere græsmark, arealer med træer og buske der er tilskudsberettiget grundbetaling. Plantedækket kan også være etableret ved tilplantning af træer og buske, isåning af blomsterblanding, eller lærkepletter, insektvolde og vildtstriber uden/med produktionsafgrøder. Kortholdte striber og barjordsstriber kan ikke anvendes som småbiotoper under midlertidig ekstensivering. Etablering af plantedækket må udføres hele året, men arealerne må ikke renholdes ved brug af pesticider og afpudsning.

Småbiotoper under midlertidig ekstensivering må placeres på alle tilskudsberettigede landbrugsarealer og må udgøre en hel mark.

Småbiotoper i IMK

Oplever du at polygonen i IMK dækker et større areal end det antal ha der fremgår af kontrolgrundlaget, kan det skyldes fradragsarealer, hvortil der ikke kan gives tilskud til småbiotopen. Fradragsarealer til småbiotoper til midlertidig ekstensivering er § 3-arealer, HNV 5-arealer og områder kommunen har udpeget til område hvor skov er uønsket. Kortlagene vil ikke være slået til default i IMK, men findes i listen af kortlag i korttemaet "Areakontrol".

5.1 Krav til indtegning

Småbiotoper skal være indtegnet for at være tilskudsberettigede til midlertidig ekstensivering.

Du kan opleve at ansøgers indtegning i IMK og den faktiske placering af småbiotopen ikke stemmer overens, når du kontrollerer småbiotopen. Du kan derfor komme ud for, at du skal rette ansøgers indtegning, så den stemmer overens med der hvor småbiotopen er etableret. Bemærk, der kan aldrig tilføjes nye småbiotoper i forbindelse med kontrollen.

Er småbiotopen ikke etableret der hvor indtegning i IMK er, skal du forholde dig til hvor stor en del af den indtegnede småbiotop der overlapper med småbiotopens faktiske placering. Kan du ikke umiddelbart se hvor stort overlappet er, skal du måle op.

Overlap: 50 pct eller mere

Hvis du på kontrol af en småbiotop under ordningen midlertidig ekstensivering konstaterer, at den etablerede småbiotop overlapper med 50 pct eller mere med den ansøgte indtegnede småbiotop i IMK, skal du ikke rette indtegningen.

Overlap: mindre end 50 pct

Hvis overlappet er mindre end 50 pct, skal du gøre følgende:

1. Først skal du underkende den ansøgte småbiotop med nedenstående observation. Observationen til underkendelse skal tegnes præcist ovenpå den ansøgte indtegning. Du kan med fordel bruge hjælpefunktionen 'Opret observation ud fra korttema' i IMK til dette. Du skal underkende ansøges indtegning med følgende o-observation:
  - ME småbiotop underkendt - fejl i indtegning (5.10.7)
2. Når du har underkendt den ansøgte småbiotop, tilføjes småbiotopen igen ved at indtegne placeringen af småbiotopen som observeret i marken. Den nye indtegning må ikke være større end den ansøger havde tegnet i IMK. Du tilføjer den nye placering af småbiotopen med følgende o-observation:
  - ME småbiotop tilføjet - fejl i indtegning (5.10.8)

Overlap: intet

Hvis du vurderer, at den konstaterede småbiotop slet ikke har et overlap til den ansøgte indtegnede småbiotop, skal du underkende hele småbiotopen med følgende observation:

- ME småbiotop dyrket (5.10.1)

Efterfølgende skal du anvende følgende o-observation, der orienterer ansøger om at arealet nu er en GB småbiotop.

- ME småbiotop underkendt – GB småbiotop tilføjet (5.10.9)

Arealer helt udenfor indtegningen kan ikke bruges som småbiotop og skal leve op til kravene for ordningen på det pågældende areal. Du skal ikke forholde dig til den etablerede småbiotop, når den ikke overlapper med ansøgers indtegning, medmindre at du også er på kontrol af marken.

5.2 Krav til størrelse

En småbiotop skal være mellem 0,01 og 1,0 ha. En validering i IMK sikrer, at ansøger ikke kan indtegne småbiotoper der ikke opfylder disse krav. Ansøger kan dog have etableret småbiotopen i marken, så den er mindre eller større end indtegningen.

Småbiotop etableret mindre end 0,01 ha

Hvis du på kontrollen konstaterer, at den etablerede småbiotop er mindre end 0,01 ha, skal du underkende hele indtegningen af småbiotopen til midlertidig ekstensivering med følgende observation:

- ME småbiotop etableret mindre end 0,01 ha (5.10.2)

Småbiotop etableret større end indtegning

Hvis du på kontrollen konstaterer, at den etablerede småbiotop er større end ansøgers indtegning, skal du ikke forholde dig til arealet uden for indtegning medmindre, at du også er på kontrol af marken eller at kontrollen foregår efter d. 25. oktober. Undtagelsesvis skal du forholde dig til arealet uden for småbiotop indtegningen, hvis etableringen af småbiotopen har forårsaget en tydelig overtrædelse af ordningen søgt til arealet.

Afstand mellem småbiotoper og andre ikke-produktive elementer

Der skal være minimum fem meter mellem følgende ikke-produktive elementer, hvis det ansøgte areal tilsammen er større end 1 ha, uanset hvilken ordning de er søgt til:

- Småbiotoper
- Markkrat
- GLM-søer

Arealet imellem de forskellige elementer tæller ikke med i det samlede areal.

Konstaterer du på kontrollen, at der er mindre end fem meter mellem to eller flere af disse elementer og de til sammen er større end 1 ha, skal du underkende den del af småbiotopen der nemmest kan tages i produktion med følgende observation:

- Samlede småbiotop større end 1 ha (5.10.15)

De individuelle småbiotoper og elementer der nu betragtes som én småbiotop, er hver for sig fortsat tilknyttet ordningerne, de er søgt til og skal opfylde kravene herfor.

5.3 Ikke-tilskudsberettigede arealer og småbiotoper

Hvis du anvender observationer til ikke-tilskudsberettigede arealer fra Instruks 2, kapitel 3 på en småbiotop til midlertidig ekstensivering, skal du lave en dobbeltobservation for at underkende småbiotops.

Du skal udover den relevante observation fra Instruks 2, kapitel 3 vælge følgende observationer i IMK:

- ME småbiotop underkendt (5.10.18)

5.4 Forbud

Forbud mod produktion – afgrøder, afgræsning, slæt og afpudsning

På småbiotoper under midlertidig ekstensivering er der forbud mod produktion hele kalenderåret.

Der er følgende undtagelser fra forbuddene:

- 1) Det er tilladt selektivt at slå og nedvisne plantedækket på småbiotoper, hvis:
  - Der er behov for at bekæmpe flyvehavre.
    - Bekæmpelse af flyvehavre er et krav ifølge anden lovgivning³, og plantematerialet skal fjernes fra arealet. Hvis der er slået flyvehavre, men det ikke er fjernet fra arealet, se Instruks 2, kapitel 9.
  - Der er behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo.
    - Plantematerialet fra kæmpebjørneklo må kun fjernes fra arealet i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan.
- 2) Det er tilladt at afgræsse småbiotoper, hvis:
  - Den er vådgjort, eller
  - Plantedækket består af mere end 75 pct træer og buske
    - Der må være dyr på småbiotopen i det omfang at de ikke beskadiger træerne og buskene således, at det hæmmer deres overlevelse og forekomst

Konstaterer du, at der er udført afgræsning eller slæt på en småbiotop, skal du:

- 1) Vælg følgende observation der underkender arealet til midlertidig ekstensivering:
  - ME småbiotop underkendt (5.10.18)
- 2) Herefter skal du vælge én af følgende o-observationer i IMK:
  - Arealet er afgræsset (5.2.3)
  - Der er taget slæt på arealet (5.2.4)

Konstaterer du, at der er sket en afpudsning af småbiotopen, skal du vælge følgende observation der underkender arealet til midlertidig ekstensivering:

- ME småbiotop afpudset (5.10.12)

---

³ Bekendtgørelse nr. 730 af 29. maj 2020 om flyvehavre

Konstaterer du, at der er etableret en produktionsafgrøde på småbiotopen, skal du vælge følgende observation der underkender arealet til midlertidig ekstensivering:

- ME småbiotop dyrket (5.10.1)

Forbud mod jordforbedringsmidler

Der er forbud mod at anvende jordforbedringsmidler, som for eksempel kalk, på arealer med småbiotoper.

Hvis du konstaterer, at der er anvendt jordforbedringsmidler på småbiotopen, skal du:

Vælg følgende observationer i IMK til, at underkende arealet til GLM 10 og orientere ansøger omkring årsag til underkendelsen:

- ME småbiotop underkendt (5.10.18)
- Jordforbedringsmidler anvendt (5.4.3)

OBS: udgør det underkendte areal mere end 20 pct af markens areal og er der ikke sket en landbrugsaktivitet i form af etablering af en afgrøde eller jordbehandling, skal arealet til efterkontrol. Bemærk, efterkontrollen skal håndholdes, da arealet ikke vil fremgå af efterkontrol-fanen. På efterkontrollen skal der kontrolleres for, om aktivitetskravet på grundbetaling er opfyldt.

Forbud mod brug af pesticider

Der er forbud mod at anvende pesticider på småbiotoper. Det nedvisnede plantemateriale fra flyvehavre skal fjernes fra marken. Fjernes plantematerialet fra kæmpe bjørneklo, skal der forelægges en kommunal indsatsplan.

Konstaterer du, at småbiotopen er sprøjtet, skal du lave en dobbelt observation:

Vælg følgende observationer i IMK:

- ME småbiotop underkendt (5.10.18)
- Pesticider anvendt (5.4.10)

OBS: udgør det underkendte areal mere end 20 pct af markens areal og er der ikke sket en landbrugsaktivitet i form af etablering af en afgrøde eller jordbehandling, skal arealet til efterkontrol. Bemærk, efterkontrollen skal håndholdes, da arealet ikke vil fremgå af efterkontrol-fanen. På efterkontrollen skal der kontrolleres for, om aktivitetskravet på grundbetaling er opfyldt.

Forbud mod gødskning

Der er forbud mod gødskning på småbiotoper i hele kalenderåret. Hvis du på kontrollen konstaterer at der er gødsket på en småbiotop skal du lave en dobbelt observation:

- ME småbiotop underkendt (5.10.18)
- Arealet er gødet (5.2.5)

OBS: udgør det underkendte areal mere end 20 pct af markens areal og er der ikke sket en landbrugsaktivitet i form af etablering af en afgrøde eller jordbehandling, skal arealet til efterkontrol. Bemærk, efterkontrollen skal håndholdes, da arealet ikke vil fremgå af efterkontrol-fanen. På efterkontrollen skal der kontrolleres for, om aktivitetskravet på grundbetaling er opfyldt.

Forbud mod opbevaring

Der er forbud mod opbevaring på småbiotoper i hele kalenderåret. Ansøger må dog gerne udlægge grenbunker af afklip og fældede træer, små stendynger, eller halmballer, hvor snor/net er klippet over. Halmballer må ikke dække et areal over 0,01 ha. Hvis du på kontrollen konstaterer at der er opbevaring på en småbiotop, skal du vælge følgende observation, der underkender arealet:

- Opbevaring på småbiotop (5.10.19)

Husk, at udvide til ordningen søgt på marken, hvis opbevaring også er en overtrædelse af denne ordning.

6. Solceller

Landbrugsarealer med solceller kan ikke få tilskud til midlertidig ekstensivering. Det gælder også for arealer, hvor der etableres solceller i løbet af kalenderåret.

Konstaterer du, at der er solceller på en mark, hvorpå der er søgt tilskud til midlertidig ekstensivering, skal du underkende hele solcelleanlægget, dvs. arealet med solceller og arealet mellem solcellerne. Du skal gøre følgende:

- 1) Vælg følgende observation, der underkender arealet:
  - Solceller på arealet er ikke foreneligt med ansøgt ordning (3.1.15)
- 2) Tjek om arealet mellem og under solcellerne opfylder forpligtelserne til grundbetaling, se Instruks 3, afsnit 4.1.

GLM 10

7. Opfyldelse af GLM 10

Kontrolårsag 8

De følgende fem elementer og afgrøder kan bruges til opfyldelse af GLM 10:

- Markkrat
- GLM-landskabslementer
- 3-metersbræmmer
- Brak
- Småbiotoper

For sager hvorpå der er søgt midlertidig ekstensivering (kontrolårsag d) gælder at: Hvis du underkender arealer med GLM 10, og ansøger ikke længere lever op til kravet om 4 pct ikke produktive arealer, vil opgaven lave en høring på midlertidig ekstensivering. Dette vil også ske selvom, du ikke er på kontrol af midlertidig ekstensivering på den konkrete sag. Du skal i det tilfælde udvide sagen til midlertidig ekstensivering og lade ansøger udpege erstatningsarealer.

8. Sammenhæng mellem GLM 10 og midlertidig ekstensivering

For at få tilskud til midlertidig ekstensivering, skal ansøger leve op til GLM 10-kravet om mindst 4 pct ikke-produktive arealer/elementer på bedriftens omdriftsarealer. Hvis ansøger som følge af underkendelse af GLM 10-arealer/elementer kommer under 4 pct, skal du spørge ansøger om at udpege erstatningsarealer til GLM 10. Læs mere i afsnit 6.1.

I kontrolopgaven under GLM 10-fanen, kan du se hvor mange procent ikke-produktive arealer du har konstateret i forbindelse med kontrollen, og derved om kravet om 4 pct er opfyldt. Se Figur 11.9.

GLM8-krav

A

GLM8-konditionalitetshøring oprettes i VAKS

Ja Nej

Krav om 4 % ikke-produktive arealer på omdriftsarealer (GLM8)

Arealtype	Areal i ha indberettet	Areal i ha konstateret	
Samlet indberettet omdriftsareal	619,50	0,00	
Samlet krav om 4 % ikke-produktive arealer	24,78	0,00	
3 meter bræmmer	0,79	0,00	
Markbræmmer	0,00	0,00	
Markkrat	0,66	0,00	
Brak	24,16	0,00	
GLM-søer og -vandhuller	0,09	0,00	
GLM-fortidsminder	0,00	0,00	
Småbiotoper	0,05	0,00	
		Opfyldelse i %	Opfyldelse i %
Samlet areal	25,75	4,16	0,00
Difference	0,97		0,00

Figur 11.9 GLM 10-beregneren viser den procentvise opfyldelse af GLM 10-kravet før kontrol på stedet (indberettet) og efter (konstateret). Du skal finde erstatningsarealer, hvis der vises under 4 pct ved markeringen på figuren.

8.1 Erstatningsarealer til GLM 10

Du kan i to tilfælde komme ud for, at du skal bede ansøger om at udpege erstatningsarealer til GLM 10:

- 1) Hvis du underkender arealer/elementer til GLM 10, så det samlede areal hertil kommer under 4 pct,
- 2) Hvis du omdøber et areal indberettet med en permanent afgrøde eller permanent græs til en omdriftsafgrøde. De 4 pct ikke-produktive arealer/elementer til GLM 10 beregnes ud fra ansøgers samlede omdriftsareal. Ændrer du en permanent afgrøde til omdriftsafgrøde, kan det derfor resultere i, at ansøger ikke har nok GLM 10 ift. den nye størrelse af ansøgers samlede omdriftsareal.

I begge tilfælde har ansøger i forbindelse med kontrollen mulighed for at udpege erstatningsarealer. Ansøger kan kun benytte arealer indberettet til midlertidig ekstensivering som erstatningsareal til GLM 10. Du kan læse nedenfor hvad du skal være særlig opmærksom på, når du finder erstatningsarealer.

Udpegning af erstatningsarealer til GLM 10

Det er kun omdriftsarealer eller småbiotoper på omdriftsarealer, der er indberettet til midlertidig ekstensivering, der kan udpeges som erstatningsarealer til GLM 10.

Du skal kontrollere de ikke-produktive arealer, som ansøger udpeger som erstatningsarealer, for om de lever op til kravene for GLM 10.

Vær særlig opmærksom på:

Småbiotoper: Når du bruger en småbiotop som erstatningsareal til GLM 10, skal du være opmærksom på reglen for, hvor stor en andel af markens småbiotopen udgør. På midlertidig ekstensivering må

småbiotopen udgøre 100 pct af marken, mens småbiotopen på GLM 10 højst må udgøre 20 pct af marken, se oversigt i tabel 11.3, i kapitel 10. Det kan sætte en begrænsning for, hvor stor en andel af en småbiotop til midlertidig ekstensivering, der kan benyttes som erstatningsareal for GLM 10.

Blomster- og bestøverbrak: For at arealer med blomster- eller bestøverbrak kan bruges som erstatningsarealer til GLM 10, skal der som minimum være udsået en blomsterblanding med mekanisk jordbehandling hvert andet år.

Arealer mellem solceller: Underkender du arealer mellem solceller til midlertidig ekstensivering, kan arealerne stadigvæk anvendes som erstatningsarealer til GLM 10. Bemærk, du skal tegne arealerne mellem solcellerne ind som en selvstændig mark, der overholder reglen for sammenhængende arealer, dvs. at der skal være en passage på 5 meter til et tilstødende omdriftsareal og at arealet er minimum 0,01 ha, når arealet er indberettet til GLM 10.

Oprettelse af erstatningsarealer til GLM 10

Du skal kun oprette erstatningsarealer, hvis ansøgers ikke-produktive arealer til GLM 10, kommer under 4 pct. Erstatningsarealet skal indtegnes så andelen af ikke-produktivt areal til GLM 10 udgør minimum 4 pct. Du skal forsøge at ramme de 4 pct så præcist som muligt. Dette gælder også, hvis ansøger har indberettet mere end 4 pct.

I IMK er der observationer, der tilføjer GLM 10 arealer/elementer. Du skal bruge disse observationer, når du vil tilføje et ikke-produktivt areal som erstatningsareal til GLM 10.

Det drejer sig om følgende observationer:

- Erstatningsareal til GLM 10 – biobær småbiotop tilføjet (5.7.2)
- Erstatningsareal til GLM 10 – biobær slåningsbrak tilføjet (5.7.3)
- Erstatningsareal til GLM 10 – biobær blomsterbrak tilføjet (5.7.5)
- Erstatningsareal til GLM 10 – biobær bestøverbrak tilføjet (5.7.6)

Når du bruger disse observationer på arealer indberettet til midlertidig ekstensivering underkendes de på ordningen. Du skal derfor ikke lave en dobbeltobservation, hvor du underkender arealet eller elementet til midlertidig ekstensivering.

Er det ikke muligt for ansøger at udpege nok erstatningsarealer til at leve op til de 4 pct GLM 10 arealer/elementer, skal du oprette så meget GLM 10 erstatningsarealer som muligt, ud af de arealer ansøger har indberettet til midlertidig ekstensivering på omdriftsarealer. For bedrifter over 10 ha skal du efterfølgende oprette en AKON (se Instruks 1, afsnit 2.14), da ansøger ikke opfylder GLM 10-kravet. Alle ansøgers arealer til midlertidig ekstensivering vil automatisk blive underkendt, da GLM 10-kravet ikke er opfyldt.

AKON skal oprettes i CAP-TAS og ikke i VAKS, selvom sidstnævnte fremgår af Kontrolopgaven. Se Instruks 1, afsnit 2.14.

9. Markkrat

Kontrolårsag j, kombineret med 8

”Et markkrat er et ikke-produktivt element, der hovedsageligt består af træer og buske, er mellem 0,01 ha og 0,5 ha stort og beliggende på et omdriftsareal. Markkrat er dertil tilskudsberettiget til grundbetaling.

Krav til størrelse

Et markkrat skal være mellem 0,01 og 0,5 ha og må kun udgøre 20 pct af markens areal.

Hvis du på kontrollen konstaterer, at markkrattet er mindre end 0,01 ha, skal du underkende hele indtegningen af markkrattet med følgende observation:

- Markkrat mindre end 0,01 ha (5.9.1)

Beskriv i en bemærkning til observation, hvorfor markkrattet er underkendt. Klynger af træer og buske på op til 100 m² er tilskudsberettigede til grundbetaling.

Hvis du opdeler en mark, og markkrattet kommer til at udgøre mere end 20 pct af marken, skal du underkende markkrattet med følgende observation:

- Markkrat udgør mere end 20 pct af marken (5.9.8)

Hvis du opdeler en mark hvorpå der er både markkrat og GLM 10 småbiotoper må de tilsammen ikke udgøre mere end 20 pct af markens areal. Udgør de mere end 20 pct af markens areal, skal du først starte med at underkende GLM 10 småbiotoper indtil markkrat og småbiotoper udgør 20 pct af markens areal. Hvis du har underkendt hele arealet med småbiotoper og markkrat stadigvæk udgør mere end 20 pct af markens areal, skal du underkende den andel af markkrattet som er over 20 pct. Du skal underkende arealerne med følgende observationer:

- GLM 10 småbiotop udgør mere end 20 pct af marken (5.10.4)
- Markkrat udgør mere end 20 pct af marken (5.9.8)

Skriv en bemærkning til observationerne, at markkrat og småbiotop tilsammen udgør mere end 20 pct af markens areal.

Arealerne opfylder ikke længere kriterierne for at være småbiotoper eller markkrat, skal du kontrollere arealerne ud fra reglerne for grundbetaling, hvis der er søgt hertil. Se Instruks 3. Kan du ikke kontrollere arealerne med grundbetaling færdig fordi, at aktivitetskravet ikke er opfyldt, skal du sætte arealerne til efterkontrol. Fremgår marken ikke af fanen for efterkontrol, skal du håndholde efterkontrollen af arealerne.

Krav til bredde

Et markkrat må intet sted være smallere end 10 meter bredt. Konstaterer du ved opmåling, at det er smallere end 10 m, skal du underkende hele markkrattet med følgende observation:

- Markkrat smallere end 10 meter (5.9.2)

Krav til placering

Det er en betingelse, at et markkrat der bruges til GLM 10 ligger på et omdriftsareal. Hvis du i forbindelse med kontrol af et GLM 10 markkrat omdøber eller underkender det omkringliggende areal, så det ikke længere er et omdriftsareal, kan markkrattet ikke længere bruges til opfyldelse af GLM 10. Brug følgende observation i IMK til at underkende markkrattet til GLM 10:

- Markkrat ikke placeret på omdriftsareal (5.9.7)

Dække af træer og buske

Et markkrat skal hovedsageligt være dækket af træer og buske (minimum 75 pct). Hvis du på kontrollen konstaterer, at 75 pct af markkrattet ikke er dækket af træer og/eller buske, skal du underkende hele markkrattet med følgende observation:

- Markkrat er ikke dækket af 75 pct træer og buske (5.9.4)

Beskriv i en bemærkning til observation, hvorfor markkrattet er underkendt.

Afgræsning af markkrat

Det er tilladt at afgræsse et markkrat, så længe træer og/eller buske ikke bliver beskadiget eller fjernet.

Hvis du på kontrollen konstaterer, at træer og/eller buske i markkrattet er beskadiget eller fjernet på grund af afgræsning, skal du underkende den del af markkrattet der er beskadiget og/eller fjernet med følgende observation:

- Træer og/eller buske beskadiget på grund af afgræsning (5.9.6)

Forbud mod produktion

Der må ikke være produktion på arealer indberettet som markkrat.

Hvis du på kontrollen konstaterer, at der forekommer produktion på markkrattet skal du underkende den del af markkrattet, hvor produktionen forekommer med følgende observation:

- Forbud mod produktion på markkrat ikke overholdt (5.9.5)

Beskriv i en bemærkning til observationen, hvilken type produktion, du har konstateret.

10. GLM-landskabelementer

Kontrolårsag j, kombineret med 8

GLM-landskabelementer kan være fortidsminder eller søer. Elementerne er omfattet af GLM-krav 8, delkrav 1 under konditionalitet.

GLM-landskabelementer er tilskudsberettigede til grundbetaling, men er ikke omfattet af aktivitetskravet.

Størrelse

GLM-fortidsminder har ingen størrelseskrav.

GLM-søer skal være mindst 100 m² og højst 2.000 m².

Hvis en sø indberettet til GLM er større 2.000 m², skal du underkende hele indtegningen af søen til GLM 10 og til grundbetaling med følgende observation:

- GLM-sø større end 2.000 m², og kan derfor ikke anvendes som GLM-landskabelement (3.6.1)

Placering

Et GLM-landskabelement til GLM 10, skal ligge på et omdriftsareal.

Hvis du på kontrollen omdøber det omkringliggende areal, så GLM-landskabelement til GLM 10 ikke længere ligger på et omdriftsareal, skal du underkende det med følgende observation i IMK:

- GLM-landskabelement kan ikke bruges til GLM 10 (5.6.1)

Skriv i en bemærkning, at GLM-landskabelementet ikke er beliggende på et omdriftsareal.

GLM-landskabelementet er fjernet

Hvis du konstaterer, at et GLM-element eller dele af det er ødelagt med dyrkning, reduceret eller fjernet, kan arealet ikke medregnes til opfyldelse af GLM 10. Du skal i så fald underkende den del af arealet, inden for indtegningen, der er ødelagt med følgende observation i IMK:

- GLM-landskabelement kan ikke bruges til GLM 10 (5.6.1)

Ovenstående observation skal også bruges, hvis GLM-landskabelementet ikke eksisterer, selvom det fremgår af kortet.

Afgræsning af GLM-fortidsminder

Det er tilladt at afgræsse et GLM-fortidsminder, så længe træer og/eller buske ikke bliver beskadiget eller fjernet.

Hvis du på kontrollen konstaterer, at træer og/eller buske på GLM-fortidsmindet er beskadiget eller fjernet på grund af afgræsning, skal du underkende arealet med følgende observation:

- GLM-landskabelement kan ikke bruges til GLM 10 (5.6.1)

Anden lovgivning

GLM-fortidsminder er beskyttet af Museumsloven. GLM-søer kan være beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Selvom et GLM-landskabelement ikke opfylder konditionalitetsreglerne, eller reglerne i henholdsvis museumsloven eller naturbeskyttelsesloven, skal du stadig godkende arealet som tilskudsberettiget til grundbetaling, hvis tilskudsbetingelserne for grundbetaling er overholdt på arealet. Se Instruks 3.

Hvis ansøger for eksempel har fjernet et GLM-fortidsminde og inddraget arealet i landbrugsdriften, vil arealet stadig være tilskudsberettiget til grundbetaling, men konditionalitetsreglerne og museumsloven vil være overtrådt.

Se Den Generelle Kontrolinstruks for orientering af andre myndigheder.

11. 3-metersbræmmer til GLM 10

Kontrolårsag j, kombineret med 8

3-metersbræmmer er omfattet af GLM 4-kravet under konditionalitet og kan samtidig anvendes til opfyldelse af GLM 10. Skal 3-metersbræmmeren bruges til GLM 10 er det et krav, at den er placeret på en omdriftsmark og lever op til kravene for GLM 10.

3-metersbræmme-laget i IMK ligger fast i ansøgningsåret. Det er kun arealer, som findes i IMK-laget, og som er udlagt som 3-metersbræmmer, der kan medregnes til GLM 10 (der skal være overlap med 3-meter laget i IMK og den etablerede bræmme på marken).

Aktivitetskrav

3-metersbræmmer der anvendes til opfyldelse af GLM 10, skal afpudses minimum én gang årligt mellem den 15. marts og 25. oktober. Hvis du er på kontrol før 25. oktober og bræmmeren ikke er afpudset, skal du ikke foretage dig noget.

Er du på kontrol efter d. 25. oktober og konstaterer du, at 3-metersbræmmeren ikke er afpudset, skal du underkende det areal der ikke er afpudset med følgende observation i IMK:

- Ikke afpudset i perioden 15. marts til og med 25. oktober (5.5.11).

Krav om beliggenhed

3-metersbræmmer til opfyldelse af GLM 10 skal ligge på et omdriftsareal og være indtegnet som en del af en omdriftsmark.

Konstaterer du, at marken, som 3-metersbræmmeren ligger på, ikke er et omdriftsareal, skal du vælge følgende observation for 3-metersbræmmeren i IMK:

- Kan ikke indgå i GLM 10 - Ikke beliggende på en omdriftsmark (5.5.7)

Krav om rådighed og at 3-metersbræmmeren er sammenhængende med ansøgers mark

Du skal være opmærksom på, at den ansøger der anvender 3-metersbræmmeren til opfyldelse af GLM 10 skal have rådigheden over 3-metersbræmmeren og at bræmmeren skal være sammenhængende med et areal, der tilhører ansøger.

Konstatere du, at ansøger ikke har rådighed over marken der ligger opad 3-metersbræmmeren, skal du underkende 3-meters bræmmeren med følgende observation:

- 3-meters bræmme ikke beliggende op ad ansøgers eget areal (5.5.10)

11.1 Forbud

Hvis betingelserne for 3-metersbræmmeren til GLM 10 ikke er overholdt der, hvor 3-metersbræmmelaget ligger, skal du underkende hele eller dele af bræmmeren.

Forbud mod produktion – afgrøder og afgræsning

3-metersbræmmer må ikke dyrkes i perioden 1. januar til 31. december. Konstaterer du, at en 3-meters bræmme er dyrket, skal du underkende 3-meters bræmmeren med følgende observation:

- Forbud mod dyrkning ikke overholdt (5.5.3)

Beskriv i en kommentar til observationen, hvad du har konstateret på kontrollen, f.eks. at der er taget slæt på arealet.

Forbud mod afgræsning

3-metersbræmmer må ikke afgræsses. Konstaterer du, at et 3-meters bræmme areal er afgræsset skal du oprette følgende observation på arealet

- Forbud mod afgræsning ikke overholdt (5.5.9)

Forbud mod brug af pesticider

På 3-metersbræmmer må der ikke anvendes pesticider. Konstaterer du, at 3-meters bræmmearealet er sprøjtet, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod sprøjtning ikke overholdt (5.5.5)

Jordbehandlet

3-metersbræmmer må ikke jordbehandles. Konstaterer du, at en 3-metersbræmme er jordbehandlet, skal du i IMK vælge følgende observation:

- Forbud mod jordbearbejdning ikke overholdt (5.5.2)

Forbud mod gødskning

Er arealet tilført gødning, skal du vælge følgende observation i IMK:

- Forbud mod gødskning ikke overholdt (5.5.4)

12. Brak til GLM 10

Kontrolårsag h, kombineret med 8

Kontrolårsag b, kombineret med 8

Braklagte arealer er landbrugsarealer i omdrift, der i en periode tages ud af den landbrugsmæssige produktion. Braklagte arealer indberettet til GLM 10 må ikke bruges produktionsmæssigt hele kalenderåret.

Kontrol via satellit

Følgende aktivitetskrav og forbud på brakarealer bliver monitoreret og indgår i den satellitbaserede kontrol:

- Forbud mod jordbehandling af slåning-, blomster- og bestøverbrak
- Forbud mod slåning af slåning-, blomster- og bestøverbrak i perioden 1. maj til og med 31. juli
- Aktivitetskravet på slåningsbrak i perioden 1. april til og med 25. oktober

Selvom disse forhold kontrolleres via satellit skal du altid lave observationer, hvis du konstaterer ved kontrol på stedet, at disse forbud er overtrådt eller aktivitetskravet ikke er opfyldt.

12.1 **Blomster- og bestøverbrak**

Kontrolårsag h, kombineret med d

Marken har én af følgende afgrødekoder:

- 324, Blomsterbrak
- 342, Bestøverbrak

Aktivitetskrav – Blomster- og bestøverbrak

Aktivitetskravet på blomster- og bestøverbrak opfyldes ved mekanisk jordbehandling og etablering af en blomsterblanding senest den 30. april i første ansøgningsår. Indberettes marken i det efterfølgende år også som blomster- eller bestøverbrak er der i år 2 ikke krav om en ny landbrugsaktivitet. Det er dog en betingelse, at blomsterblandingen på arealet opfylder kravene til blomster- eller bestøverbrak i hvert år, det er indberettet hertil.

Hvis du ved kontrollen konstaterer, at marken med enten blomster- eller bestøverbrak er etableret efter 30. april 2025, skal du:

- 3) Vælg én af følgende observationer i IMK:
  - Blomsterbrak sået efter etableringsfristen (5.1.3)
  - Bestøverbrak sået efter etableringsfristen (5.1.4)

- 4) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, f.eks. afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter" eller græs eller andet grøntfoder.

Konstaterer du, at der er foretaget jordbehandling i indeværende år, men der ikke er sået en blomsterblanding til blomster- eller bestøverbrak, eller at arealet er tilsået med en produktionsafgrøde, skal du underkende arealet ved at:

- 3) Vælg én af følgende observationer i IMK:
  - Brak ikke etableret (5.1.5)
  - Arealet er jordbearbejdet og tilsået med en almindelig produktionsafgrøde (5.2.6)
- 4) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde f.eks. græs eller afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter", eller bar jord.

Konstaterer du, at arealet ikke er jordbehandlet i indeværende år og der ikke er udsået en blomsterblanding, men at øvrige krav til slåningsbrak er opfyldt, skal du:

- 1) Vælg følgende 0-observation i IMK:
  - Slåningsbrak tilføjet - Blomster- eller bestøverbrak ikke etableret (5.1.6)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til slåningsbrak, 310.

Det gælder for brakarealer, som for alle omdriftsarealer, at de skal være dyrkbare i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober. Hvis et brakareal ikke er dyrkbart i denne periode, skal du vælge følgende underkende observation i IMK:

- Arealet er ikke dyrkbart i perioden fra 15. marts til og med 25. oktober (5.1.2)

Bemærk, at ovenstående observation også slår igennem på grundbetaling. Du skal huske at udvide kontrollen til at omfatte grundbetaling på fanen "Rekvireret kontrol" i kontrolopgaven.

Plantesammensætning – Blomsterbrak

Plantesammensætningen skal opfylde følgende krav for at blive betragtet som blomsterbrak:

- Plantesammensætningen skal bestå af mindst to forskellige frø- og nektarproducerende plantearter pr. m²
- Det er valgfrit, hvilke frø- og nektarproducerende plantearter der udsås
- Korn, græs, og majs må gerne indgå i blomsterblandingen, men tæller ikke med som én af de to plantearter, da de ikke er nektarproducerende.
- Naturligt fremvoksende arter, der er frø- og nektarproducerende, kan indgå i kravet om to arter pr. m²

Konstaterer du, at plantesammensætningen ikke består af en blanding, som opfylder kravet til blomsterbrak, skal du ved valg af observation skelne mellem om arealet er jordbehandlet i indeværende år eller ej.

Hvis der er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantesammensætning ikke er opfyldt, skal du underkende arealet til GLM 10 ved at:

- 3) Vælg én af følgende observationer i IMK:
  - Blomster- eller bestøverbrak består af korn, raps eller majs i renbestand (5.4.4)
  - Blomster- eller bestøverbrak består af en blanding udelukkende af korn, raps eller majs (5.4.5)
  - Blomsterbrak består ikke af mindst 2 forskellige frø- og nektarproducerende plantearter pr. m² (5.4.6)
- 4) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, f.eks. afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter".

Hvis der ikke er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantesammensætning ikke er opfyldt, men arealet kan opfylde kravene til slåningsbrak, skal du:

1) Vælg følgende o-observation i IMK:

- Slåningsbrak tilføjet - Blomsterbrak består ikke af mindst 2 forskellige frø- og nektarproducerende plantearter pr. m² (5.4.12)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til slåningsbrak, 310.

Plantesammensætning - Bestøverbrak

Plantesammensætningen skal opfylde følgende krav for at blive betragtet som bestøverbrak:

- Plantesammensætningen skal bestå af mindst tre forskellige pollen- og nektarproducerende plantearter pr. m²
- For at plantearter kan betragtes som pollen- og nektarproducerende plantearter til bestøverbrak, skal arterne fremgå af den særlige planteartsliste for bestøverbrak, se Bilag 1
- Korn, græs, og majs må gerne indgå i blomsterblandingen, men tæller ikke med som én af de tre plantearter, da de ikke er nektarproducerende.
- Naturligt fremvoksende arter, der er pollen- og nektarproducerende, kan indgå i kravet om tre arter pr. m²

Konstaterer du, at plantesammensætningen ikke består af en blanding, som opfylder kravet til bestøverbrak, skal du ved valg af observation skelne mellem om arealet er jordbehandlet i indeværende år eller ej.

Hvis der er jordbehandlet i indeværende år og er kravet til plantesammensætning er ikke opfyldt, skal du:

3) Vælg én af følgende underkendende observationer i IMK:

- Blomster- eller bestøverbrak består af korn, raps eller majs i renbestand (5.4.4)
- Blomster- eller bestøverbrak består af en blanding udelukkende af korn, raps eller majs (5.4.5)
- Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.8)

Eller vælg følgende o-observation, hvis kravene til blomsterbrak, som beskrevet i denne instruks, er opfyldt:

- Blomsterbrak tilføjet - Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.15)

4) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, f.eks. afgrødekode 4 "Blanding af vårsåede arter".

Hvis der ikke er jordbehandlet i indeværende år og kravet til plantesammensætning ikke er opfyldt, men arealet kan opfylde kravene til enten blomster- eller slåningsbrak, skal du:

1) Vælg én af følgende o-observationer i IMK:

- Blomsterbrak tilføjet - Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.15)
- Slåningsbrak tilføjet - Bestøverbrak består ikke af mindst 3 forskellige godkendte plantearter pr. m² (5.4.14)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde blomsterbrak, 324 eller slåningsbrak, 310.

Plantedække – Blomster- og bestøverbrak

Det er et krav at den udsåede blomsterblanding skal udgøre mindst 50 pct af plantedækket på arealet.

Plantedækket til blomster- eller bestøverbrak skal bestå af en plantesammensætning, som beskrevet ovenover i afsnittene "Blomsterbrak – Plantesammensætning" eller "Bestøverbrak – Plantesammensætning".

Konstaterer du, at kravet om at 50 pct af plantedækket skal bestå af plantearter der kan godkendes til blomster- eller bestøverbrak, ikke er opfyldt, skal du ved valg af observation skelne mellem om arealet er jordbehandlet i indeværende år eller ej.

Hvis der er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantedækket ikke er opfyldt, skal du underkende arealet til GLM 10 ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Mindst 50 pct af plantedækket udgøres ikke af godkendte plantearter til blomster- eller bestøverbrak (5.4.9)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde f.eks. græs.

Hvis der ikke er jordbehandlet i indeværende år og kravene til plantedækket ikke er opfyldt, men arealet kan opfylde kravene til slåningsbrak, skal du:

- 1) Vælg følgende o-observation i IMK:
  - Slåningsbrak tilføjet - Mindst 50 pct af plantedækket udgøres ikke af godkendte plantearter til blomster- eller bestøverbrak (5.4.13)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til slåningsbrak, 310.

12.2 Slåningsbrak

Kontrolårsag b, kombineret med d

Marken har følgende afgrødekode:

- 310, Brak, slåning

Aktivitetskrav

Aktivitetskravet på slåningsbrak opfyldes ved afpudsning i perioden 1. april til og med 30. april eller fra 1. august til og med 25. oktober.

Konstaterer du, at arealet ikke er slået i perioden 1. april til og med 30. april eller i perioden 1. august til og med 25. oktober, skal du bruge følgende observation i IMK, der underkender arealet:

- Ikke slået mindst én gang i perioden fra 1. april til og med 30. april eller fra 1. august til og med 25. oktober (5.1.1)

Bemærk, at ovenstående observation også slår igennem på grundbetaling. Husk at udvide kontrollen til at omfatte grundbetaling på fanen "Rekvireret kontrol" i kontrolopgaven.

Plantedække

Plantedækket på slåningsbrak kan bestå af græs, urter eller stubbe fra sidste års afgrøde. Marker der er tilsået med vintersæd i efteråret 2025, kan anmeldes som slåningsbrak under forudsætning, at de ikke fremstår som et produktionsareal. Arealet skal opfylde betingelserne for slåningsbrak i hele kalenderåret.

Konstaterer du, at plantedækket består af en blomsterblanding, der er etableret i indeværende år med mekanisk jordbehandling og opfylder kravene til blomsterbrak, skal du:

- 1) Vælg følgende o-observation i IMK:
  - Blomsterbrak tilføjet - Slåningsbrak er jordbearbejdet og isået en blomsterblanding (5.4.16)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til blomsterbrak, 324.

12.3 Forbud på blomster-, bestøver- og slåningsbrak

Forbud mod produktion – afgrøde, afgræsning og slæt

Arealer indberettet med brak under GLM 10 må ikke anvendes til produktion i hele kalenderåret.

Konstaterer du på kontrollen, at et areal indberettet med brak er tilsået med en almindelig produktionsafgrøde, skal du:

- 1) Vælg følgende underkendende observation i IMK:
  - Arealet er jordbearbejdet og tilsået med en almindelig produktionsafgrøde (5.2.6)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde.

Husk, at tjek regler for jordbehandling af brakarealer søgt til grundbetaling i instruks 3.

Konstaterer du, at brakarealet er afgræsset, skal du:

- 1) Vælg følgende underkendende observation i IMK:
  - Arealet er afgræsset (5.2.3)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, græs.

Konstaterer du, at der er taget slæt på brakarealet, skal du:

- 1) Vælg følgende underkendende observationer i IMK:
  - Der er taget slæt på arealet (5.2.4)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde, græs.

Med slæt menes der, at plantematerialet er fjernet fra arealet. Bemærk, det er tilladt at opstakke plantematerialet på marken, men det må ikke wrappes.

Forbudsperioden mod slåning

Der er forbud mod slåning af braklagte arealer i perioden 1. maj til og med 31. juli. I forbudsperioden må ansøger hellere ikke slå korteholdte striber (harestriber) eller rekreativt gangstier slåning-, blomster- eller bestøverbrak.

Bemærk, at det er tilladt selektivt at slå brakarealer i forbudsperioden, hvis:

- Der er risiko for krydsbestøvning mellem arealerne og marker med frøafgrøder inden for de afstande, som er fastsat i certificeringsreglerne⁴.
- Der er behov for at bekæmpe flyvehavre.
  - Bekæmpelse af flyvehavre er et krav ifølge anden lovgivning⁵, og plantematerialet skal fjernes fra arealet. Hvis der er slået flyvehavre, men det ikke er fjernet fra arealet, se Instruks 2, kapitel 8.
- Der er behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo.
  - Plantematerialet fra kæmpebjørneklo må kun fjernes fra arealet i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan.

Hvis plantemateriale fra kæmpebjørneklo er blevet fjernet fra arealet og der ikke foreligger en indsatsplan fra kommunen, skal du underkende arealet til GLM 10 ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Der er taget slæt på arealet (5.2.4)

---

⁴ Bekendtgørelse nr. 1345 af 2. december 2024 om markfrø, bilag 3

⁵ Bekendtgørelse nr. 730 af 29. maj 2020 om flyvehavre

- 2) Ændre afgrødekode til det konstaterede (f.eks. græs)

Hvis du konstaterer, at et brakareal er slået i forbudsperioden og der ikke er tale om selektiv slåning af arter beskrevet herover, skal du underkende arealet til GLM 10 ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Arealet er slået i perioden 1. maj til 31. juli (5.4.2)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde (f.eks. græs)

Forbud mod tilførsel af gødning

Der må ikke tilføres gødning på et brakareal under GLM 10. Er arealet tilført gødning, skal du underkende arealet ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Arealet er gødet (5.2.5)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde

Forbud mod brug af jordforbedringsmidler

Der er forbud mod anvendelse af jordforbedringsmidler, som for eksempel kalk på braklagte arealer under GLM 10.

Hvis der er anvendt jordforbedringsmidler skal du underkende arealet til GLM 10 ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Jordforbedringsmidler anvendt (5.4.3)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede (f.eks. græs)

Forbud mod brug af pesticider

Der er forbud mod anvendelse af pesticider på braklagte arealer under GLM 10.

Bemærk, at det er tilladt selektivt at anvende pesticider på brakarealer i hele kalenderåret, hvis:

- Der er behov for at bekæmpe flyvehavre.
- Der er behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo.
  - Kæmpebjørneklo må dog kun bekæmpes med pesticider i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan.

Hvis du konstaterer, at der er anvendt pesticider på et brakareal i strid med forbuddet, skal du underkende arealet til GLM 10 ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Pesticider anvendt (5.4.10)
- 2) Ændre afgrødekoden til den konstaterede, for eksempel korn eller bar jord.

Hvis der foreligger en kommunal indsatsplan, der gør, at du kan godkende arealet, skal ansøger fremvise denne.

Forbud mod oplagring/opbevaring

Der må ikke være opbevaring på brakarealer, heller ikke af landbrugsprodukter som for eksempel halmballer, ensilagestakke eller jordforbedringsmidler (for eksempel kalk).

Konstaterer du, at der er oplagring/opbevaring af landbrugsprodukter på et brakareal, skal du underkende den del af arealet, hvor oplagringen/opbevaringen finder sted til GLM 10 ved at:

- 1) Vælg følgende observation i IMK:
  - Opbevaring på brakareal (5.4.7)
- 2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde (f.eks. græs).

Ændrer du afgrøden til græs, skal du kontrollere om opbevaring er en overtrædelse på grundbetaling. Læs i Instruks 2, afsnit 3.3.

13. Småbiotoper til GLM 10

Kontrolårsag j, kombineret med 8

En småbiotop er et område på et tilskudsberettiget landbrugsareal, som ansøger holder uden en landbrugsaktivitet hele året.

Plantedækket på en småbiotop kan bestå af sidste års afgrøder, der er blevet liggende, være en tidligere græsmark, arealer med træer og buske der er tilskudsberettiget grundbetaling. Plantedækket kan også være etableret ved tilplantning af træer og buske, isåning af blomsterblanding, eller lærkepletter, insektvolde og vildtstriber uden/med produktionsafgrøder. Kortholdte striber og barjordsstriber kan ikke anvendes som småbiotoper under midlertidig ekstensivering. Etablering af plantedækket må udføres hele året, men arealerne må ikke renholdes med ved brug af pesticider og afpudsning.

13.1 Krav til indtegning

Småbiotoper skal være indtegnet for at kunne bruges til opfyldelse af GLM 10.

Hvis du på kontrol af en småbiotop til GLM 10, konstaterer at placeringen af småbiotopen på marken er forskudt i forhold til indtegningen, så enten hele eller dele af den indtegnede småbiotop i IMK er dyrket, kan den del af den indtegnede småbiotop, der dyrkes, ikke bruges til GLM 10. Du flytter ansøgers småbiotop ved at gøre følgende:

- 1) Du skal underkende den del af småbiotopen der er dyrket, men som ligger inden for indtegningen, med følgende observation i IMK:
  - GLM 10 Småbiotop dyrket (5.10.10)
- 2) Herefter skal du tilføje den del af småbiotopen der er placeret udenfor indtegningen med følgende observation i IMK:
  - GLM 10 småbiotop tilføjet - fejl i indtegning (5.7.1)

Du skal ligeledes bruge ovenstående observation, hvis småbiotopen er placeret et andet sted på bedriften end indtegningen, og du vurderer at det skyldes en indtegningsfejl. Det skal være tydeligt, uden at måle op, at småbiotopen ligger forkert før du skal foretage en opmåling og indtegne den konstaterede småbiotop.

Bemærk, at den samlede del af småbiotopen du godkender, må ikke være større end den småbiotop ansøger har indtegnet i IMK.

13.2 Krav til placering og størrelse

Placering

Småbiotoper til GLM 10 skal være placeret på omdriftsarealer.

Hvis du på kontrollen af småbiotoper på GLM 10, underkender eller omdøber marken, så det ikke længere er et omdriftsareal, kan småbiotopen ikke længere bruges til opfyldelse af GLM 10. Her skal du underkende småbiotopen med følgende observation i IMK:

- GLM 10 småbiotop ikke placeret på omdriftsareal (5.10.3)

Størrelse

En småbiotop skal være mellem 0,01 og 1,0 ha og udgøre maks. 20 pct af markens areal. En validering i IMK sikrer, at ansøger ikke kan indtegne småbiotoper der ikke opfylder disse krav. Ansøger kan dog have etableret småbiotopen i marken, så den er mindre eller større end indtegningen.

Småbiotop etableret mindre end 0,01 ha

Hvis du på kontrollen konstaterer, at den etablerede småbiotop er mindre end 0,01 ha, skal du underkende hele indtegningen af småbiotopen til GLM 10 med følgende observation:

- GLM 10 småbiotop etableret mindre end 0,01 ha (5.10.11)

Småbiotop etableret større end indtegning

Hvis du på kontrollen konstaterer, at den etablerede småbiotop er større end ansøgers indtegning, skal du ikke forholde dig til arealet uden for indtegning medmindre, at du også er på kontrol af marken eller at kontrollen foregår efter d. 25. oktober. Undtagelsesvis skal du forholde dig til arealet uden for småbiotop indtegningen, hvis etableringen af småbiotopen har forårsaget en tydelig overtrædelse af ordningen søgt til arealet.

Afstand mellem småbiotoper og andre ikke-produktive elementer

Der skal være minimum fem meter mellem følgende ikke-produktive elementer, hvis det ansøgte areal tilsammen er større end 1 ha, uanset hvilken ordning de er søgt til:

- Småbiotoper
- Markkrat
- GLM-søer

Arealet imellem de forskellige elementer tæller ikke med i det samlede areal.

Konstaterer du på kontrollen, at der mindre end fem meter mellem to eller flere af disse elementer og de til sammen er større end 1 ha. Skal du underkende den del af småbiotopen der nemmest kan tages i produktion:

1) Vælg følgende underkendende observation:

- Samlede småbiotop større end 1 ha (5.10.15)

2) Ændre afgrødekoden i IMK til den konstaterede afgrøde (f.eks. græs).

De individuelle småbiotoper og elementer der nu betragtes som én småbiotop, er hver for sig fortsat tilknyttet ordningerne, de er søgt til og skal opfylde kravene herfor.

Andel af marken småbiotoper må udgøre

Opdeler du en mark med en småbiotop på, og småbiotopen derved kommer til at udgøre mere end de tilladte 20 pct af marken, skal du underkende den del der ligger over 20 pct, og som lettest kan indgå i driften igen, med følgende observation:

- GLM 10 småbiotop udgør mere end 20 pct af marken (5.10.4)

Opdeler du en mark hvorpå der både er GLM 10 småbiotoper og markkrat, så elementerne kommer til at udgøre mere end de tilladte 20 pct af marken, skal du underkende den del der ligger over 20 pct, og som lettest kan indgå i driften igen, med følgende observation. Du skal underkende arealerne med følgende observationer:

- GLM 10 småbiotop udgør mere end 20 pct af marken (5.10.4)
- Markkrat udgør mere end 20 pct af marken (5.9.8)

Skriv en bemærkning til observationerne, at markkrat og småbiotop tilsammen udgør mere end 20 pct af markens areal.

Efter underkendes af småbiotoper og/eller markkrat, skal du kontrollere om arealerne opfylder kravene til ordning der er søgt på marken.

13.3 Ikke-tilskudsberettigede arealer og småbiotoper

Hvis du anvender observationer til ikke-tilskudsberettigede arealer fra Instruks 2, kapitel 3 på en småbiotop til midlertidig ekstensivering, skal du lave en dobbeltobservation for at underkende småbiotopen.

Du skal udover den relevante observation fra Instruks 2, kapitel 3 vælge følgende observationer i IMK:

- GLM 10 småbiotop underkendt (5.10.17)

13.4 Forbud

Efterkontrol af arealer der er underkendt som småbiotop

Hvis du underkender en småbiotop til GLM10 for en aktivitet der defineres som en landbrugsaktivitet, kan du kontrollere arealet færdigt på indeværende kontrol. Er småbiotopen underkendt fordi, at ansøger har gødsket eller sprøjtet en småbiotop, har der ikke været en landbrugsaktivitet og arealet skal sættes til efterkontrol. Fremgår marken ikke af fanen for efterkontrol, skal du håndholde efterkontrollen af arealerne.

Forbud mod produktion – afgrøder, afgræsning, slæt og afpudsning

På småbiotoper under GLM 10 er der forbud mod produktion hele kalenderåret.

Der er følgende undtagelser fra forbuddene:

- 1) Det er tilladt selektivt at slå og nedvisne plantedækket på småbiotoper, hvis:
  - Der er behov for at bekæmpe flyvehavre.
    - Bekæmpelse af flyvehavre er et krav ifølge anden lovgivning⁶, og plantematerialet skal fjernes fra arealet. Hvis der er slået flyvehavre, men det ikke er fjernet fra arealet, se Instruks 2, kapitel 8.
  - Der er behov for at bekæmpe kæmpebjørneklo.
    - Plantematerialet fra kæmpebjørneklo må kun fjernes fra arealet i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan.
- 2) Det er tilladt at afgræsse småbiotoper, hvis:
  - Hvis den er vådgjort, eller
  - Hvis plantedækket består af mere end 75 pct træer og buske
    - Der må være dyr på småbiotopen i det omfang at de ikke beskadiger træerne og buskene således, at det hæmmer deres overlevelse og forekomst

Konstaterer du, at der er udført afgræsning eller slæt på en småbiotop, skal du:

- 1) Vælg følgende observation der underkender arealet til GLM 10:
  - GLM 10 småbiotop underkendt (5.10.17)
- 2) Herefter skal du vælge én af følgende 0-observationer i IMK:
  - Arealet er afgræsset (5.2.3)
  - Der er taget slæt på arealet (5.2.4)

Konstaterer du, at der er sket en afpudsning af småbiotopen, skal du vælge følgende observation der underkender arealet til GLM 10:

- GLM 10 småbiotop afpudset (5.10.14)

Konstaterer du, at der er etableret en produktionsafgrøde på småbiotopen, skal du vælge følgende observation der underkender arealet til GLM 10:

---

⁶ Bekendtgørelse nr. 730 af 29. maj 2020 om flyvehavre

- GLM 10 småbiotop dyrket (5.10.10)

Forbud mod jordforbedringsmidler

Der er forbud mod at anvende jordforbedringsmidler, som for eksempel kalk, på arealer med småbiotoper.

Hvis du konstaterer, at der er anvendt jordforbedringsmidler på småbiotopen, skal du:

Vælge følgende observationer i IMK til, at underkende arealet til GLM 10 og orienter ansøger omkring årsag til underkendelsen:

- GLM 10 småbiotop underkendt (5.10.17)
- Jordforbedringsmidler anvendt (5.4.3)

Forbud mod brug af pesticider

Der er forbud mod at anvende pesticider på småbiotoper.

Hvis du på kontrollen af en småbiotop konstaterer, at småbiotopen er sprøjtet, skal du lave en dobbelt observation:

Vælge følgende observationer i IMK til, at underkende arealet til GLM 10 og orienter ansøger omkring årsag til underkendelsen:

- GLM 10 småbiotop underkendt (5.10.17)
- Pesticider anvendt (5.4.10)

Forbud mod gødskning

Der er forbud mod gødskning på småbiotoper i hele kalenderåret. Hvis du på kontrollen konstaterer at der er gødsket på en småbiotop skal du lave en dobbelt observation:

Vælge følgende observationer i IMK til, at underkende arealet til GLM 10 og orienter ansøger omkring årsag til underkendelsen:

- GLM 10 småbiotop underkendt (5.10.17)
- Arealet er gødet (5.2.5)

Forbud mod opbevaring

Der er forbud mod opbevaring på småbiotoper i hele kalenderåret. Ansøger må dog gerne udlægge grenbunker af afklip og fældede træer, små stendynger, eller halmballer, hvor snor/net er klippet over. Halmballer må ikke dække et areal over 0,01 ha. Hvis du på kontrollen konstaterer at der er opbevaring på en småbiotop, skal du vælge følgende observation, der underkender arealet:

- Opbevaring på småbiotop (5.10.19)

Husk, at udvide til ordningen søgt på marken, hvis opbevaring også er en overtrædelse af denne ordning.

14. Solceller

Det er ikke tilladt at have solceller på arealer der er anvendt til at opfylde GLM 10 Det gælder også for arealer hvor der etableres solceller i løbet af kalenderåret, hvor der er søgt til opfyldelse af GLM 10.

Arealerne mellem solcellerne kan søges til opfyldelse af GLM 10, såfremt det er muligt at udføre en landbrugsaktivitet på arealet. Hvis det er muligt at slå eller jordbehandle og udså en blomsterblanding på arealer mellem solcellepaneler, kan

disse arealer indtegnes som selvstændige marker med slåningsbrak, blomsterbrak eller bestøverbrak forudsat, at arealerne mellem solcellerne overholder reglen for sammenhængende arealer, dvs. at der skal være en passage på 5 meter til et tilstødende omdriftsareal og at arealet er minimum 0,01 ha, når arealet er indberettet til GLM 10.

Hvis du konstaterer, at der er solceller på et areal der er indberettet til GLM 10, skal du oprette følgende observation i IMK, på arealet med solceller:

- Solceller på arealet er ikke foreneligt med ansøgt ordning (3.1.15)

Tjek om arealet mellem og under solcellerne opfylder forpligtelserne til grundbetaling, se Instruks 3, afsnit 4.1.

15. Retsgrundlag

EU-regler:

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 (CAP-planforordning)

Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2021/2116 af 2. december 2021 om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 (Den horisontale forordning)

Kommissionens Delegerede Forordning (EU) 2022/1172 af 4. maj 2022 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem i den fælles landbrugspolitik og anvendelse og beregning af administrative sanktioner i forbindelse med konditionalitet

Kommissionens Gennemførelsesforordning (EU) 2022/1173 af 31. maj 2022 om regler for anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/2116 for så vidt angår det integrerede system for forvaltning og kontrol under den fælles landbrugspolitik

Danske regler:

Lov nr. 470 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Bekendtgørelse nr. 1381 af 27. november 2025 om tilskud til bio-ordninger for 2026

Bekendtgørelse nr. 1454 af 3. december 2025 om konditionalitet og social konditionalitet for 2026

Bekendtgørelse nr. 1341 af 21. november 2025 om ansøgninger m.v. for landbrugere i Tast selv

Bekendtgørelse nr. 1363 af 25. november 2025 om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2026

Bekendtgørelse nr. 1602 af 28. december 2022 om kundgørelse af Landbrugsstyrelsens kort

Bilag 1. Særlige planteartsliste for bestøverbrak

Dansk navn	Videnskabeligt navn	Sæson	Varighed
Svinenød	<i>Conopodium majus</i>	Jun-jun.	Flerårig
Vild gulerod	<i>Daucus carota</i>	Jul-aug.	Toårig
Boghvede	<i>Fagopyrum esculentum</i>	Jul-aug.	Enårig
Engstorkenæb	<i>Geranium pratense</i>	Jul-aug.	Flerårig
Pyrenæisk storkenæb	<i>Geranium pyrenaicum</i>	Jun-sep.	Toårig
Almindelig hør	<i>Linum usitatissimum</i>	Jun-aug.	Enårig
Moskus-katost	<i>Malva moschata</i>	Jul-sep.	Flerårig
Kransblomstret katost	<i>Malva verticillata</i>	Jul-sep.	Toårig
Gul sennep	<i>Sinapis alba</i>	Jun-sep.	Enårig
Agersennep	<i>Sinapis arvensis</i>	Jun-okt.	Enårig
Vild kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Maj-jul.	Flerårig
Kommen	<i>Carum carvi</i>	Maj-jun.	Toårig
Brunelle	<i>Prunella vulgaris</i>	Jul-aug.	Flerårig
Hjulkrone	<i>Borago officinalis</i>	Jun-aug.	Enårig
Almindelig honningurt	<i>Phacelia tanacetifolia</i>	Jun-sep.	Enårig
Rundbælg	<i>Anthyllis vulneraria</i>	Jun-aug.	Flerårig
Humlesneglebælg	<i>Medicago lupulina</i>	Maj-sep.	Toårig
Markstenkløver	<i>Melilotus officinalis</i>	Jul-sep.	Toårig
Foderesparsette	<i>Onobrychis viciifolia</i>	Jun-aug.	Flerårig
Musevikke	<i>Vicia cracca</i>	Jun-aug.	Flerårig
Hvidkløver	<i>Trifolium repens</i>	Jun-sep.	Flerårig
Alsike-kløver	<i>Trifolium hybridum</i>	Jun-aug.	Flerårig
Havemorgenfrue	<i>Calendula officinalis</i>	Jul-sep.	Enårig
Cikorie	<i>Cichorium intybus</i>	Jul-sep.	Flerårig
Grøn høgeskæg	<i>Crepis capillaris</i>	Jul-aug.	Flerårig
Stivhåret borst	<i>Leontodon hispidus</i>	Jun-jul.	Flerårig
Hvid okseøje	<i>Leucanthemum vulgare</i>	Jun-jul.	Enårig
Gul okseøje	<i>Glebionis segetum</i>	Jun-sep.	Enårig
Almindelig hulsvøb	<i>Chaerophyllum temulum</i>	Jun-jul.	Toårig
Agersnerle	<i>Convovulus arvensis</i>	Jun-sep.	Flerårig
Blod-kløver	<i>Trifolium incarnatum</i>	Jul-sep.	Enårig
Kornblomst	<i>Centaurea cyanus</i>	Jun-sep.	Enårig
Agersvinemælk	<i>Sonchus arvensis</i>	Jul-aug.	Flerårig
Almindelig merian	<i>Origanum vulgare</i>	Jun-sep.	Flerårig
Rødkløver	<i>Trifolium pratense</i>	Maj-okt.	Flerårig
Stor knopurt	<i>Centaurea scabiosa</i>	Jul-sep.	Flerårig
Storblomstret kodriver	<i>Primula vulgaris</i>	Apr. -maj	Flerårig
Blåhat	<i>Knautia arvensis</i>	Jun-sep.	Flerårig
Almindelig kællingetand	<i>Lotus corniculatus</i>	Jun-sep.	Flerårig
Lucerne	<i>Medicago sativa</i>	Jul-sep.	Flerårig
Almindelig røllike	<i>Achillea millefolium</i>	Jul-okt.	Flerårig
Mælkebøtte	<i>Taraxacum agg</i>	Apr. -maj	Flerårig
Gul snerre	<i>Galium verum</i>	Jun-aug.	Flerårig
Farvegåseurt	<i>Anthemis tinctoria</i>	Jun-sep.	Flerårig